

УДК 359

Бурмістров О.А.¹, Баєва Л.В.²

¹ студ. гр. Ю-113 НУ «Запорізька політехніка»

² канд. юрид. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ ҐЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

Агресія Російської Федерації проти України, порушення внаслідок цього територіальної цілісності, суверенітету, посягання на незалежність України, актуалізували питання подолання гендерних стереотипів, утвердження рівності, протидії зумовленому гендерному насильству як в Україні, так і в усьому світі. В цих умовах було переглянуто, в першу чергу, гендерну політику держави щодо розвитку Збройних Сил України.

Упровадження гендерного підходу у Збройних Силах України представляє собою цілеспрямовану, системну, багатовекторну управлінську діяльність Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України, щодо удосконалення моделі взаємин у сучасній українській армії, якій має бути властива гендерно-чутлива організаційна культура і комфортні умови військової діяльності для військовослужбовців обох статей.

Державна політика з утвердження гендерної рівності в Збройних Силах України має здійснюватися у відповідності до міжнародних зобов'язань та національного законодавства України. Ратифікувавши низку міжнародних документів у зазначеній сфері, наша держава зобов'язалася гарантувати і реалізовувати гендерні ідеї соціальної рівності.

Як відомо, основні засади гендерної рівності в Україні визначені в Конституції України, стаття 24 якої проголошує, що кожен громадянин

суспільства, як чоловік, так і жінка, має всю повноту соціально-економічних, політичних та особистих прав і свобод.

Характерною особливістю гендерної політики у Збройних Силах України є вирішення проблеми гендерної рівності в інституційно-оптимальних, іноді компромісних формах.

Впровадження принципу гендерної рівності стосовно військовослужбовців жінок у Збройних Силах України знаходиться в площині безпосередньої залежності цього питання від потреби забезпечення високого рівня бойової готовності військ, збереження їх бойових можливостей. Тобто, такий підхід «підпорядковує» інтереси жінок принципу державної доцільності. Це пов'язано з тим, що до питань гендерної рівності не можна підходити з абстрактних позицій, тим більш з позицій цілковитого задоволення бажань окремих представників будь-якої статі, без урахування особистих інтересів конкретної людини та їх узгодження з інтересами суспільства.

По-друге, характерною особливістю упровадження гендерної політики у Збройних Силах України є те, що вона не обмежується питанням дотримання та захисту законних прав військовослужбовців жінок, а порушує проблеми захисту прав військовослужбовців чоловіків, приймає характер загальної проблеми захисту прав людини у війську.

У цьому плані дуже важливим питанням, яке може мати небажані соціальні, виховні, сімейні, поведінкові наслідки, є проблема відповідального батьківства, зокрема, недопущення браку батьківського виховного впливу на дітей, що торкається передусім сімей військовослужбовців. Відомо, що на військовослужбовців чоловіків цілком поширюються та впливають загальносуспільні процеси та явища. Підставою для особливої стурбованості є стійка негативна динаміка демографічних характеристик населення України, неухильна втрата чоловічого ресурсу, який складає основу оборонного сегменту у державі, загальна негативна динаміка зменшення частки чоловіків у суспільстві та їх висока смертність, у тому числі серед осіб працездатного віку.

Таким чином, процеси реформування та розвитку Збройних Сил України вимагають системного та обґрунтованого застосування гендерного підходу. Саме він ставить важливе питання у життєдіяльність військових формувань: наскільки умови військової служби є природними та прийнятними для сучасної людини незалежно від її статі.

По-третє, характерною особливістю реалізації гендерної політики у Збройних Силах України є потреба досягнення оптимального балансу службової діяльності як складової життєдіяльності військовослужбовців незалежно від статі та приватного життя військовослужбовців поза службою, рештою вільного від служби часу, що реалізується у сім'ї.

Результати соціологічних опитувань переконливо свідчать про значні резерви невикористаного потенціалу людини незалежно від статі, які можуть містити у собі передумови до конфлікту між службовою діяльністю військовослужбовців незалежно від статі та їх приватним життям у зв'язку з мінімізацією витрат на утримання особового складу.

Отже, реалізація гендерної політики у Збройних Силах України вимагає упровадження належних умов (гуманітарного формату) військової діяльності, створення адекватних сучасному етапу соціальних механізмів нормальної життєдіяльності військовослужбовців та членів їх сімей за рахунок «олюднення», гуманізації умов військової служби, надання їй більшої привабливості, наближення до європейських стандартів соціального забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей. Це сприятиме підтриманню високого рівня боєготовності та боєздатності Збройних Сил України.